

toestemming van de magistraat los- en lijfrenten uit, zoals in 1542 en 1545. Over de verkoop van renten uit huizen in 1538 spraken wij reeds ⁴¹). Een niet onbelangrijke steun bij de financiering van de bouw, nl. de verlening van aflaten die aan het bezoeken van de kerk door enkele kardinalen (1491, 1498) en later door de Paus (1519/20) als een voorrecht was verbonden, was in latere jaren van geen betekenis meer.

Evenmin als over de inkomsten valt over de vaste lasten van de kerkfabriek veel te zeggen bij gebrek aan administratieve bescheiden. Men kan ze globaal onderscheiden in uitgaven voor het kerkgebouw, voor eredienst en pastoraat, en voor aflossing en rente van leningen.

De zorg voor een kerkgebouw als de St. Laurenskerk heeft ongetwijfeld de kerkmeesters de nodige toewijding en gelden gekost, niet anders dan we dat van onze tijd kennen. In ieder geval kan men uit de subsidiemaatregelen van de stad concluderen dat de uitgaven zo hoog waren, dat ze door de normale inkomsten lang niet altijd gedekt werden.

Weliswaar behoefde de kerk te Rotterdam in de tijd voor de Hervorming, in tegenstelling tot de tijd erna, niet op te komen voor het inkomen van de geestelijken en de koster die hun eigen beneficijs genoten. Over de pastoor hebben we reeds gesproken. De koster ontving zijn bezoldiging van de stad die sinds 1351 het kostersambt bezat. Kosten voor de opluistering van de erediensten kwamen echter ten dele wél voor rekening van de kerkmeesters. Hiermee worden bedoeld tractementen voor de organist, de rector van de Latijnse school die als cantor met zijn kinderen contractueel verplicht was aan de kerkzang tijdens de diensten mee te werken en de memorieheren die de uitvaart- en getijdemissen voor de overledenen zongen.

Aan de salariëring van de organisten betaalde de stad reeds in de vijftiende eeuw een derde deel. Aan te nemen is dat het andere gedeelte door de kerkmeesters werd betaald. In 1556/57 bedroeg het deel van de stad 36 gulden per jaar ⁴²). Volgens het contract met mr Bonifaes, rector van de school, werd in 1555 jaarlijks door de kerk naar schatting 18 gulden uitbetaald voor zijn medewerking aan de kerkzang 'naer oude haircome'; de stad verplichtte zich het eventueel ontbrekende aan te vullen ⁴³). De memorieheren hadden als gezamenlijk inkomen een aantal jaarlijkse renten, afkomstig uit legaten voor memoriën. De kerkmeesters kwamen echter op voor